

فراتر از خبر

ادعای جاسوسی اسرائیل از آمریکا؛ شکاف در یک اتحاد راهبردی؟

فرنوش رام - اسرائیل

کمتر از یک دقیقه پیش

تاباندن پرچم‌های آمریکا و اسرائیل روی دیواری در بخش قدیمی شهر اورشلیم

دهه‌هاست که اسرائیل و ایالات متحده دو شریک راهبردی با روابط ویژه توصیف شده‌اند. اما آیا چنین متحدانی در تمامی امور به یکدیگر اعتماد کامل دارند؟

گزارش‌هایی که این روزها در رسانه‌های عمده آمریکا منتشر شده است، ادعا می‌کند که اسرائیل در پشت پرده اتحاد نظامی با آمریکا در جنگ اخیر با ایران، از مقام‌های ارشد دولت دونالد ترامپ جاسوسی کرده است. اسرائیل این ادعا را «قاطعانه» رد کرد.

گزارش رسانه‌های آمریکا حول تشدید نگرانی در تشکیلات اطلاعاتی ایالات متحده نسبت به «گسترش تحرکات جاسوسی اسرائیل علیه مقامات ارشد سیاسی و نظامی آمریکا»، از جمله بر سر ایران، است.

در این گزارش‌ها نام استیو ویتکاف، نماینده ویژه آمریکا که هدایتگر مذاکرات کشورش با ایران بوده و هست، نیز به میان آمده است.

«افزایش سطح هشدار» در پنتاگون

ابتدا شبکه تلویزیونی «ان بی سی» روز ۱۶ خرداد از افزایش سطح هشدارهای ضد جاسوسی پنتاگون، وزارت دفاع آمریکا، نسبت به تحرکات اسرائیل برای استراق سمع از مقام‌های آمریکایی خبر داد.

ان بی سی نیوز در این زمینه به سخنان دو مقام فعلی و یک مقام پیشین آمریکایی استناد کرد. آن‌ها گفته‌اند که پنتاگون سطح تهدید مرتبط با اسرائیل را که پیش از این نیز «بالا» بود، به درجه «حیاتی» ارتقا داده که بالاترین سطح هشدار است.

روزنامه «نیویورک تایمز» نیز روز ۱۶ خرداد با تکرار مطالب مشابه، جزئیات بیشتری منتشر کرد که نشان می‌دهد البریج اندرو کولبی، رئیس سیاست‌گذاری پنتاگون، و معاونش در امور خاورمیانه، مایکل دیمینو، هم در سیبل اهداف جاسوسی اسرائیل بوده‌اند.

این روزنامه افزود کادر دفاعی آمریکایی که در اسرائیل خدمت می‌کردند نیز متوجه شدند که نرم‌افزار شنود روی تلفن همراه‌شان نصب شده است.

نیویورک تایمز به یک ماجرای پنج سال پیش نیز اشاره کرد که تا پیش از این رسانه‌ای نشده بود، و آن این‌که افسران اطلاعاتی موساد حین کارگذاری یک دستگاه شنود در مقر آژانس اطلاعات وزارت دفاع، دی‌آی‌ای، در واشینگتن دستگیر شدند.

این روزنامه ادعا کرد که مأموران شاپاک، سازمان امنیت داخلی اسرائیل، نیز پارسال سعی کردند تجهیزات شنود را در یک خودروی سرویس مخفی آمریکایی کار بگذارند.

گزارش نیویورک تایمز با اشاره به تمایل مقامات آمریکایی به استفاده از هواپیمای خصوصی و انجام کارهای امنیت ملی با تلفن‌های شخصی و عدم استفاده از تیم‌های حفاظتی، نوشته که این رفتارهای به‌دور از احتیاط، مقامات را به «اهداف نسبتاً آسانی» برای جاسوسی تبدیل کرده است.

ان بی سی در این مورد نوشته که مقام‌های ارشد آمریکایی اغلب در سفرهایشان به اسرائیل محتاط هستند؛ گاهی اوقات از تلفن‌های غیرهوشمند و رایانه‌های قدیمی که احتمال جاسوسی را کمتر می‌کند استفاده می‌کنند و هنگام صحبت در اتاق‌های هتل‌ها نیز به شدت محتاط هستند.

با این حال، یک مقام آمریکایی به نیویورک تایمز گفت رویکرد تهاجمی اسرائیل در گردآوری اطلاعات از آمریکا «از کنترل خارج» و از «خطوط قرمز» عبور کرده است.

ان بی سی نیوز نوشته که هشدار پنتاگون بر تبادل اطلاعات در سطوح بالا که روزانه بین دو کشور در جریان است، به‌ویژه در مورد جنگ ایران، بی‌تأثیر است.

اما نیویورک تایمز نوشت که تحرکات اطلاعاتی اسرائیل هماهنگی‌های نظامی دو کشور را با چالش جدی روبه‌رو کرده است.

واکنش‌ها چه بود؟

کاخ سفید به ان بی سی نیوز و نیویورک تایمز گفته که «کل داستان دروغ است» و به منابعی استناد شده که «هیچ اطلاعی از ماجرا ندارند».

وزارت دفاع آمریکا سکوت کرده است. دفتر مدیر اطلاعات ملی که بر تمامی سازمان‌های اطلاعاتی آمریکا، از جمله دی‌آی‌ای، نظارت می‌کند، به درخواست‌ها برای اظهارنظر پاسخ نداد.

سخنگوی سفارت اسرائیل در واشینگتن در بیانیه‌ای مشابه به هر دو رسانه گفت موضوع «کاملاً نادرست» است.

سفارت اسرائیل افزود: این کشور در مورد نهادهای آمریکایی و مقام‌های دولتی اطلاعات جمع نمی‌کند و تلاش‌هایش دشمنان را هدف می‌گیرد، نه متحدان را.

این سفارت تأکید کرد که هرگونه ادعایی خلاف این، «یا اطلاعات نادرست است یا انگیزه سیاسی دارد».

نویسنده سرشناس امور جاسوسی چه می‌گوید؟

اسرائیل پس از جنگ ۴۰ روزه که در کنار آمریکا با ایران جنگید، گفته است که از احتمال توافقی بین تهران و واشینگتن که تأمین‌کننده خواسته‌هایش نباشد، نگران است. غیر از برنامه هسته‌ای ایران، توان موشکی و حمایت ایران از نیروهای نیابتی نیز خط قرمز اسرائیل اعلام شده است.

رسانه‌های اسرائیل تأکید دارند که نگرانی این کشور از آن رو تشدید شده که دست آن از مذاکرات تهران-واشینگتن و توان تاثیرگذاری‌اش کوتاه است.

تا پیش از جنگ اول اسرائیل با ایران در خرداد ۱۴۰۴، هر بار که مذاکراتی میان مقام‌های ایرانی و آمریکایی در مسقط، رم یا نقاط دیگر در جریان بود، رسانه‌های اسرائیل خبر می‌دادند که خود رئیس موساد به آن شهر رفته و همراه با وزیر وقت امور راهبردی، پس از هر یک از آن نشست‌ها، با تیم آمریکایی دیدار کرده تا در جریان جزئیات مذاکرات با ایران قرار گیرد.

ماه گذشته که مذاکرات اسلام‌آباد بین آمریکا و ایران برگزار شد، برخی مقام‌های ارشد اسرائیلی اذعان کردند که اسرائیل از طریق «منابع خود» تلاش کرده است تا از جزئیات سردربیاورد، اما نگفتند که «کدام منابع».

یوسی ملمن، نویسنده سرشناس کتاب‌های جاسوسی و کارشناس تشکیلات اطلاعاتی اسرائیل، دو گزارش منتشر شده در ان‌بی‌سی و نیویورک‌تایمز را «آخرین افشاگری‌های عامدانه دولت آمریکا» توصیف کرده و نوشته است: افزایش این نوع مطالب که دولت آمریکا به رسانه‌های آن کشور درز می‌دهد، نشان می‌دهد که دولت ترامپ «به دنبال مقصری برای شکست» در جنگ با ایران است و واشینگتن در حال قربانی کردن تشکیلات اطلاعاتی اسرائیل برای ناکامی راهبردی در این جنگ است.

او افزود شاید یگان ۸۲۰۰ ارتش اسرائیل مذاکرات اسلام‌آباد را رهگیری کرده باشد، اما هدف این شنود ویتکاف یا جرد کوشنر یا سایر مقامات آمریکایی نبوده‌اند، بلکه نمایندگان ایران و پاکستان بوده‌اند.

به نوشته آقای ملمن در نشریه «چشم هفتم»، اسرائیل پس از ماجرای جاناتان پولارد هرگونه تلاش برای کسب اطلاعات از آمریکا را متوقف کرده است.

او مدعی شد که «اطمینان دارد» آمریکا «با امکانات فوق‌العاده‌اش که بسیار فراتر از اسرائیل است»، خود از منابع آشکار و پنهان درباره اسرائیل اطلاعات گردآوری می‌کند و از مقامات اسرائیلی، مخصوصاً در سفرهای آن‌ها به آمریکا، شنود می‌کند. این ادعای آقای ملمن تأیید نشده است.

چرا حالا؟

گزارش رسانه‌های آمریکا درباره تلاش جاسوسی اسرائیل چند روز پس از تماس تلفنی پرتنش میان دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا، و بنیامین نتانیاهو، نخست‌وزیر اسرائیل، منتشر می‌شود که هر دو نیز درستی آن را به نوعی تأیید کردند؛ تماسی که در آن ترامپ ظاهراً با الفاظی تند و با دیوانه نامیدن مخاطب، بر سر او فریاد کشید که جنگ در لبنان را تشدید نکند.

با این حال، اسرائیل جنگ در لبنان را تشدید کرد و در پی آن ایران روز ۱۷ خرداد به اسرائیل حمله موشکی کرد و اسرائیل نیز ۱۸ خرداد دوباره ایران را هدف حملات هوایی قرار داد و این دور از آتشباری آن‌ها پس از یک شبانه‌روز با فشار رئیس‌جمهور آمریکا متوقف شد.

حتی اگر گزارش رسانه‌های آمریکایی درباره نگرانی پنتاگون از تلاش جاسوسی اسرائیل درست نباشد، حداقل زیان‌ش این است که روزهای نخست کار سرلشکر رومن گوگمن، رئیس جدید موساد که سکان هدایت این تشکیلات اطلاعاتی را پس از پنج سال ریاست داوید برنئا به دست گرفته، با فضای تردید و سوءظن در روابط کاری و حرفه‌ای با نهادهای اطلاعاتی مهم‌ترین متحد اسرائیل همراه شده است.

آن هم پس از آن‌که رسانه‌های آمریکایی در دوره اخیر گزارش‌های متعددی منتشر کردند که مدعی بودند ارزیابی «نادرست» داوید برنئا درباره احتمال سرنگونی حکومت تهران به دنبال جنگ مشترک اسرائیل و آمریکا با ایران، موجب ناخشنودی دولت ترامپ از اسرائیل شده است.

تداعی جاسوسی چهار دهه پیش

گزارش رسانه‌های آمریکایی موجب تداعی ماجرابی شد که در اواسط دهه هشتاد میلادی آغاز شد، سه دهه بر روابط اسرائیل و آمریکا سایه انداخت تا این‌که برجام آن ابر متراکم را از آسمان روابط دو کشور دور کرد.

جاناتان پولارد، مرد آمریکایی-یهودی در سال ۱۹۸۵ میلادی، چهار سال پس از استخدامش در بخش اطلاعات نیروی دریایی آمریکا به عنوان تحلیلگر نظامی، در حالی که مأموران مسلح اف‌بی‌آی در تعقیبش بودند، خود را با همسر جوانش به سفارت اسرائیل در واشینگتن رساند، اما سفیر وقت راهش نداد.

به دستور اسحاق شامیر، نخست‌وزیر وقت، اسرائیل ابتدا تکذیب کرد که پولارد عامل موساد برای گرفتن اطلاعات محرمانه نظامی آمریکا بوده است، در حالی که پولارد در طول چند سال چمدان‌هایی از اسناد فوق‌محرمانه آمریکا را از طریق افرادی در این کشور به دست موساد رسانده بود؛ اسنادی که عمدتاً درباره لیبی، عراق و اتحاد شوروی وقت بود.

پس از اذعان اسرائیل به این‌که پولارد از موساد مأموریت داشته و دولت اسرائیل به او تابعیت داد، باز هم هیچ‌یک از رؤسای جمهوری آمریکا حاضر به بخشش این جاسوس نشدند.

آزادی او، در حالی که ۳۰ سال از عمرش را در زندان گذرانده بود، با عفو باراک اوباما عملی شد. او زمان کوتاهی پس از برجام مورد بخشودگی قرار گرفت. آزادی‌اش نوعی غرامت به اسرائیل تلقی شد که از برجام خشمگین بود.

دونالد ترامپ ممنوع‌الخروجی پولارد از آمریکا را در سال ۲۰۲۰ تمدید نکرد و او به این ترتیب توانست که از کشور خارج شود.

پولارد پس از مدتی به اسرائیل رفت و اکنون در ۷۱ سالگی به رسانه‌های آمریکا گفته که از جاسوسی علیه آمریکا پشیمان است و «به عواقبش فکر نکرده بود».

این جاسوس پیشین نامزد عضویت در پارلمان اسرائیل در انتخابات چند ماه دیگر است.

پولارد گفته که «اتحاد اسرائیل و آمریکا تمام شده و آمریکا دیگر شریک واقعی اسرائیل نیست» زیرا به ادعای او، دونالد ترامپ «نگذاشته که اسرائیل در هیچ‌یک از جنگ‌ها با حماس، حزب‌الله و ایران پیروز شود».

